

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2018/1149

z dnia 10 sierpnia 2018 r.

w sprawie niewiązujących wytycznych dotyczących identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka oraz innych czynników ryzyka w łańcuchu dostaw na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Naturalne surowce mineralne mają ogromny potencjał wspierania rozwoju, jednak na obszarach dotkniętych konfliktami i obszarach wysokiego ryzyka mogą być one przyczyną sporów, gdy przychody z ich eksploatacji przyczyniają się do wybuchu lub kontynuacji konfliktów z użyciem siły, podważając wysiłki na rzecz rozwoju, dobrego sprawowania władzy i praworządności. Zerwanie związku pomiędzy konfliktem a nielegalną eksploatacją minerałów na tych obszarach stanowi zasadniczy element zagwarantowania pokoju, rozwoju i stabilności.
- (2) W odpowiedzi na takie obawy w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821⁽¹⁾ ustanowiono obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka, które to obowiązki będą miały zastosowanie od dnia 1 stycznia 2021 r. (zwanym dalej „rozporządzeniem”).
- (3) Obszary dotknięte konfliktami i obszary wysokiego ryzyka do celów tego rozporządzenia zdefiniowane są jako obszary znajdujące się w stanie konfliktu zbrojnego lub niestabilne obszary pokonfliktowe, jak również obszary, na których zarządzanie i bezpieczeństwo są słabe lub nie istnieją, takie jak państwa upadłe, oraz na których odnotowuje się powszechne i regularne przypadki naruszeń prawa międzynarodowego, w tym naruszenia praw człowieka.
- (4) Art. 14 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, że aby zapewnić podmiotom gospodarczym, zwłaszcza małym i średnim przedsiębiorstwom, jasność i pewność oraz aby zapewnić spójność stosowanych przez nie działań, Komisja po zasięgnięciu opinii Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i OECD musi przygotować niewiązujące wytyczne dla podmiotów gospodarczych, wyjaśniając w nich, jak najlepiej stosować kryteria identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (dalej „wytyczne”).
- (5) Artykuł ten stanowi również, że wytyczne te mają opierać się na definicji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka podanej w rozporządzeniu i uwzględniać wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w tej dziedzinie, w tym inne czynniki ryzyka w łańcuchu dostaw powodujące uruchomienie sygnałów ostrzegawczych, zdefiniowane w odpowiednich dodatkach do tych wytycznych.
- (6) Niniejsze wytyczne, aby były skuteczne, powinny określać ogólną koncepcję należytej staranności w łańcuchach dostaw minerałów i metali powiązanych z obszarami dotkniętymi konfliktami i obszarami wysokiego ryzyka, a także kroki, jakie powinny poczynić przedsiębiorstwa w celu identyfikacji zagrożeń w tym zakresie dotyczących pozyskiwania cyny, tantalu, wolframu i złota oraz przeciwdziałania tym zagrożeniom.
- (7) Należy przypomnieć, że wymogi określone w rozporządzeniu w odniesieniu do unijnych importerów odnoszą się nie tylko do metali i minerałów pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka, ale również do powiązanych zagrożeń na wyższym szczeblu łańcucha dostaw, np. w odniesieniu do handlu, przetwórstwa i wywozu.
- (8) W niniejszych wytycznych należy również wyjaśnić główne zasady identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka w konkretnym celu wykonania rozporządzenia, natomiast definicja i wyjaśnienie dotyczące takich obszarów pozostają bez uszczerbku dla stanowiska Unii w sprawie tego, co może stanowić obszary dotknięte konfliktami i obszary wysokiego ryzyka poza kontekstem tego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1).

- (9) Odniesienie do odpowiednich informacji ze źródeł jawnych, które podmioty gospodarcze mogą wykorzystać do identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka, powinno stanowić centralny element niniejszych wytycznych. Należy również przypomnieć, że istotne źródła są aktualizowane z różną częstotliwością i że w stosownych przypadkach należy je uzupełniać innymi źródłami.
- (10) Inne rodzaje ryzyka związanego z łańcuchem dostaw, które powodują uruchomienie sygnałów ostrzegawczych, których dotyczą niniejsze wytyczne, powinny odnosić się do lokalizacji, dostawców i niezwykłych okoliczności związanych z działalnością handlową i powinny być oparte na pracy OECD w tej dziedzinie.
- (11) Art. 14 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że Komisja korzysta z wiedzy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania orientacyjnego, niewyczerpującego, regularnie aktualizowanego wykazu obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka. Ten przyszły wykaz ma opierać się na prowadzonej przez ekspertów zewnętrznych analizie niniejszych wytycznych oraz innych dostępnych informacji, m.in. ze środowisk akademickich i systemów należytej staranności w łańcuchu dostaw.
- (12) Niniejsze wytyczne nie mają charakteru wiążącego, a importerzy unijni zachowują odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie należytej staranności określonych w rozporządzeniu, podczas gdy służby Komisji zapewniają, aby wytyczne te w miarę upływu czasu pozostały aktualne,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Importerzy unijni mający obowiązki na mocy rozporządzenia (UE) 2017/821 powinni przestrzegać niewiążących wytycznych przedstawionych w załączniku do niniejszego zalecenia. Kierowanie się tymi wytycznymi pomoże im w odpowiedniej identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka oraz sygnałów ostrzegawczych, tak aby właściwie spełniali oni wymogi tego rozporządzenia, gdy zaczną obowiązywać od dnia 1 stycznia 2021 r. Wytyczne mogą być stosowane również przez inne podmioty stosujące się do zasad należytej staranności w swoim łańcuchu dostaw minerałów.
2. Niniejsze zalecenie zostanie opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 sierpnia 2018 r.

W imieniu Komisji
Cecilia MALMSTRÖM
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

1. CELE NINIEJSZYCH WYTYCZNYCH

Rozporządzenie (UE) 2017/821 (zwane dalej „rozporządzeniem”) weszło w życie w dniu 8 czerwca 2017 r. i ma zastosowanie do importerów unijnych ⁽¹⁾ (w tym między innymi hut i rafinerii) od dnia 1 stycznia 2021 r. Jak określono w pierwszym artykule powyższego rozporządzenia, jego celem jest zapewnienie przejrzystości i pewności w odniesieniu do praktyk w zakresie dostaw, stosowanych przez unijnych importerów pozyskujących surowce na obszarach dotkniętych konfliktami i obszarach wysokiego ryzyka.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia Komisja Europejska ma za zadanie przygotować niewiążące wytyczne w postaci podręcznika dla podmiotów gospodarczych, wyjaśniając w nim, jak najlepiej stosować kryteria identyfikacji *obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka*. W artykule tym określono również, że przedmiotowe wytyczne mają uwzględniać wytyczne OECD dotyczące należytej staranności ⁽²⁾ w tej dziedzinie, w tym inne czynniki ryzyka w łańcuchu dostaw powodujące uruchomienie tzw. *sygnałów ostrzegawczych* zgodnie z definicją zawartą w odpowiednich dodatkach do tych wytycznych.

W niniejszych wytycznych:

- w SEKCJI 2 określono ogólną *koncepcję należytej staranności* w łańcuchach dostaw minerałów pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka, a także *kroki*, jakie powinny poczynić przedsiębiorstwa w celu identyfikacji zagrożeń związanych z pozyskiwaniem cyny, tantalu, wolframu i złota oraz przeciwdziałania tym zagrożeniom,
- w SEKCJI 3 wyjaśniono kluczowe elementy *definicji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka* do celów rozporządzenia,
- w SEKCJI 4 wymieniono *informacje ze źródeł jawnych*, aby pomóc przedsiębiorstwom w identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka oraz innych rodzajów ryzyka,
- w SEKCJI 5 przedstawiono informacje na temat innych wskaźników potencjalnego ryzyka (lub *sygnałów ostrzegawczych*) w łańcuchu dostaw minerałów w odniesieniu do lokalizacji, dostawców i niezwykłych okoliczności związanych z działalnością handlową.

Niniejsze wytyczne mają pomóc importerom unijnym w dochowaniu należytej staranności w ich łańcuchu dostaw. Pozostają one bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2017/821 i nie są prawnie wiążące.

Ponadto należy zauważyć, że na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia Komisja będzie (następnie) korzystać z wiedzy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania orientacyjnego, niewyczerpującego, regularnie aktualizowanego wykazu obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka. Ten wykaz będzie opierać się na prowadzonej przez ekspertów zewnętrznych analizie niniejszych wytycznych oraz dostępnych informacji, m.in. od rządów, organizacji międzynarodowych, środowisk akademickich i systemów należytej staranności w łańcuchu dostaw.

2. NALEŻYTA STARANNOŚĆ W ŁAŃCUCHACH DOSTAW MINERAŁÓW - OGÓLNA KONCEPCJA I KROKI, KTÓRE NALEŻY POCZYNIĆ

2.1. Koncepcja należytej staranności opartej na analizie ryzyka

Na *obszarach dotkniętych konfliktami i obszarach wysokiego ryzyka* przedsiębiorstwa zajmujące się *wydobywaniem i przetwarzaniem minerałów oraz handlem nimi* mają potencjał w zakresie generowania dochodu, przyczyniania się do wzrostu i dobrobytu, zapewniania źródeł utrzymania i wspomagania rozwoju lokalnego. W takich sytuacjach przedsiębiorstwa mogą być również narażone na przyczynienie się do znaczących niekorzystnych skutków związanych z ich działalnością lub podejmowaniem decyzji o źródłach zaopatrzenia lub mogą być z nimi kojarzone. Do skutków takich należą konflikty zbrojne i poważne naruszenia praw człowieka. W tym kontekście, w celu zagwarantowania, że przedsiębiorstwa w sposób zamierzony lub niezamierzony nie będą przyczyniać się do występowania niekorzystnych skutków lub nie zaczną być (nie będą dalej) kojarzone z ich występowaniem, powinny one przestrzegać należytej staranności opartej na analizie ryzyka jako elementu ciągłego, aktywnego i reaktywnego procesu w ramach swojego systemu zarządzania.

⁽¹⁾ Jak określono w art. 2 lit. l) rozporządzenia (UE) 2017/821, „unijny importer” oznacza osobę fizyczną lub prawną zgłaszającą minerały lub metale w celu dopuszczenia do swobodnego obrotu w rozumieniu art. 201 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1) lub każdą osobę fizyczną lub prawną, w której imieniu dokonuje się takiego zgłoszenia, wskazaną w danych 3/15 i 3/16 zgodnie z załącznikiem B do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz.U. L 343 z 29.12.2015, s. 1).

⁽²⁾ Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w zakresie odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (wydanie drugie, OECD 2013) wyznaczają ramy postępowania w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/821.

Ogólnie rzecz biorąc, *należyta staranność oparta na analizie ryzyka* odnosi się do kroków, jakie powinny poczynić przedsiębiorstwa, aby zidentyfikować faktyczne lub potencjalne zagrożenia w ramach swojego łańcucha dostaw minerałów i przeciwdziałać im, tak aby zapobiec przyczynianiu się do niekorzystnych skutków związanych z wydobyciem, produkcją, handlem, przetwarzaniem, obsługą i wywozem minerałów powiązanych z obszarami dotkniętymi konfliktami i obszarami wysokiego ryzyka lub to przyczynianie ograniczyć. Rodzaje ryzyka definiuje się w odniesieniu do potencjalnie niekorzystnego wpływu działalności danego przedsiębiorstwa, który wynika z *własnej działalności przedsiębiorstwa* lub który może być bezpośrednio związany z eksploatacją, produktami lub usługami świadczonymi w ramach jego *powiązań biznesowych* z osobami trzecimi, w tym dostawcami i innymi podmiotami w łańcuchu dostaw. Negatywne skutki mogą obejmować szkody wyrządzone ludziom (tj. skutki zewnętrzne), naruszenie reputacji lub pociągnięcie przedsiębiorstwa do odpowiedzialności prawnej (tj. skutki wewnętrzne) bądź oba te rodzaje skutków.

Przedsiębiorstwa mogą być narażone na ryzyko w swoich łańcuchach dostaw minerałów, ponieważ okoliczności wydobycia i produkcji minerałów, ich obsługi oraz handlu nimi ze swej natury niosą za sobą wyższe ryzyko wystąpienia poważnych negatywnych skutków, takich jak finansowanie konfliktu lub podsycanie, ułatwanie lub zastrzanie warunków konfliktu, jak opisano w załączniku II do wytycznych OECD dotyczących *należytej staranności i dodatkach do nich*.

Ze względu na te zagrożenia przedsiębiorstwa powinny w *dobrej wierze* określić i ocenić *czynniki ryzyka związane z lokalizacją, dostawcą lub okolicznościami* oraz wprowadzić środki należytej staranności dostosowane do szczególnych wymogów takich zagrożeń. Dzięki należytej staranności przedsiębiorstwa będą mogły mieć pewność, że przestrzegają prawa międzynarodowego i zapewniają zgodność z przepisami krajowymi, w tym prawem i przepisami dotyczącymi nielegalnego handlu surowcami mineralnymi oraz sankcjami ONZ i decyzjami UE opartymi na Traktacie o Unii Europejskiej (TUE) i Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności środkach ograniczających na podstawie art. 215 TFUE.

Ogólnym celem rozporządzenia, które opiera się na zasadach określonych w wytycznych OECD, jest umożliwienie rozwoju bezpiecznych, przejrzystych i weryfikowalnych łańcuchów dostaw minerałów oraz zapewnienie, ułatwienie i promowanie odpowiedzialnego przywozu do UE minerałów i metali z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka, bez przyczyniania się do konfliktów zbrojnych i związanych z tym naruszeń praw człowieka, a co za tym idzie, z korzyścią dla rozwoju gospodarczego i źródeł utrzymania społeczności lokalnych.

2.2. Należyta staranność – pięciostopniowe ramy

Należyta staranność oparta na analizie ryzyka, zgodnie z zaleceniami zawartymi w wytycznych OECD dotyczących *należytej staranności*, opiera się na następujących *pięciu krokach*, które uwzględniono również w rozporządzeniu.

Przedsiębiorstwa w łańcuchu dostaw powinny:

- stworzyć silny system zarządzania oraz przyjąć i wyraźnie przedstawić dostawcom i opinii publicznej swoją politykę w odniesieniu do minerałów i metali potencjalnie pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka. Obejmuje to określenie faktycznych okoliczności związanych z wydobyciem, transportem, przetwórstwem, handlem, przetwarzaniem, wytopianiem, rafinacją i stapianiem oraz wytwarzaniem lub sprzedażą produktów, które zawierają minerały z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka. (art. 4 rozporządzenia)
- zidentyfikować i ocenić wszelkie rodzaje rzeczywistego lub potencjalnego ryzyka w łańcuchu dostaw ⁽¹⁾. (art. 5 ust. 1 lit. a) rozporządzenia)
- opracować i wdrożyć strategię reagowania na stwierdzone zagrożenia w celu zapobiegania tym zagrożeniom lub ich ograniczania przez przyjęcie i wdrożenie planu zarządzania ryzykiem. Może to doprowadzić do podjęcia decyzji o kontynuacji handlu przez cały okres prowadzenia działań na rzecz ograniczania ryzyka, tymczasowym zawieszeniu handlu przy jednoczesnym dążeniu do ograniczenia ryzyka lub rezygnacji z dostawcy, czy to po nieudanych próbach ograniczenia ryzyka, czy też w przypadku popełnienia przez dostawcę poważnych naruszeń praw człowieka (np. najgorszych form pracy dzieci, pracy przymusowej lub tortur) lub udzielania bezpośredniego bądź pośredniego wsparcia uzbrojonym ugrupowaniom niepaństwowym. (art. 5 ust. 1 lit. b) rozporządzenia)
- przeprowadzić lub uzyskać audyt prowadzony przez niezależny podmiot zewnętrzny dotyczący działalności, procesów i systemów przedsiębiorstwa wykorzystanych w celu wdrożenia praktyk należytej staranności w łańcuchu dostaw w określonych punktach łańcucha dostaw, w szczególności w odniesieniu do praktyk w zakresie należytej staranności w przypadku hut i rafinerii. (art. 6 rozporządzenia)
- składać publicznie dostępne sprawozdania dotyczące strategii i praktyk w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw w celu wzbudzenia zaufania społecznego do środków podejmowanych przez przedsiębiorstwa. (art. 7 rozporządzenia)

⁽¹⁾ Ryzyka powodujące uruchomienie sygnałów ostrzegawczych, określone w załączniku II do wytycznych OECD dotyczących *należytej staranności*, w tym ryzyko uruchomione przez „sygnały ostrzegawcze” określone w dodatkach do tych wytycznych.

3. ZROZUMIENIE DEFINICJI OBSZARÓW DOTKNIĘTYCH KONFLIKTAMI I OBSZARÓW WYSOKIEGO RYZYKA

Definicja obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka stosowana w rozporządzeniu jest zgodna z wytycznymi OECD dotyczącymi należytej staranności pod względem tego, co określa tego rodzaju obszary i pozostaje bez uszczerbku dla stanowiska UE w sprawie tego, co może stanowić obszary dotknięte konfliktami i obszary wysokiego ryzyka *poza* kontekstem rozporządzenia. Jest ona stosowana tutaj wyłącznie w kontekście należytej staranności w łańcuchu dostaw w odniesieniu do metali i minerałów objętych zakresem rozporządzenia i została pomyślana tak, by była praktyczna, dokładna i łatwo zrozumiała dla przedsiębiorstw.

Definicja obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka w rozporządzeniu (art. 2 lit. f)):

„Obszary znajdujące się w stanie konfliktu zbrojnego lub niestabilne obszary pokonfliktowe, jak również obszary, na których zarządzanie i bezpieczeństwo są słabe lub nie istnieją, takie jak państwa upadłe, oraz na których odnotowuje się powszechne i regularne przypadki naruszeń prawa międzynarodowego, w tym naruszenia praw człowieka”.

Definicja ta jest zgodna z niektórymi *podstawowymi zasadami* określonymi w prawie międzynarodowym, w tym dotyczącymi „stanu konfliktu zbrojnego”, „niestabilnych obszarów pokonfliktowych” i „państw upadłych”. Zasady te zostały dodatkowo zilustrowane i wyjaśnione poniżej, aby ułatwić ich praktyczne zrozumienie w ramach odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw przez przedsiębiorstwa.

Ponadto wspomniane kluczowe zasady powinny umożliwiać łatwe dopasowywanie *informacji ze źródeł jawnych* na temat sytuacji na obszarach dotkniętych konfliktami i obszarach wysokiego ryzyka oraz pomagać przedsiębiorstwom w bardziej ogólnym określaniu rodzajów ryzyka w ich łańcuchu dostaw oraz potencjalnego wpływu ich działań (por. sekcja 4).

Należy przypomnieć, że zasady należytej staranności w łańcuchu dostaw, przewidziane w rozporządzeniu, jak również w wytycznych OECD dotyczących należytej staranności, są powiązane z określaniem i oceną ryzyka wystąpienia niekorzystnych skutków niektórych działań i relacji biznesowych związanych z metalami i minerałami pochodzącymi z *obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka* (które mogą być *mniej niż obszar całego państwa*) lub przez nie transportowanych. *Informacje dotyczące państw* mogą dostarczyć informacji kontekstowych w celu określenia wymaganego ogólnego poziomu należytej staranności.

Główny element definicji	Objaśnienie
Stan konfliktu zbrojnego	<i>Występowanie konfliktu zbrojnego, powszechnej przemocy lub innych zagrożeń dla ludzi</i> opisanych w międzynarodowym prawie humanitarnym, które reguluje prowadzenie konfliktów zbrojnych przez uczestników walk. Konflikt zbrojny może przybierać różne formy, np. konfliktu o charakterze międzynarodowym lub niemiędzynarodowym, który może się toczyć między dwoma państwami lub większą ich liczbą lub może obejmować wojny o wyzwolenie, powstania, wojny domowe itd. Szczegółowe wytyczne dotyczące „stanu konfliktu zbrojnego” zawarte są w <i>konwencjach genewskich z 1949 r.</i> i obejmują wszystkie przypadki wypowiedzianej wojny lub <i>wszelkich innych konfliktów zbrojnych</i>, do których może dojść między dwoma lub większą liczbą stron, nawet jeśli stan wojny nie został uznany przez jedną z nich; wszystkie przypadki <i>okupacji części lub całości</i> terytorium strony, nawet jeśli przedmiotowa okupacja nie spotkała się ze zbrojnym oporem. Zgodnie z <i>protokołem dodatkowym II (1977)</i> do konwencji genewskich z 1949 r., <i>nie</i> mają one zastosowania do takich wewnętrznych <i>napięć i niepokoїв</i>, jak rozruchy, odosobnione i sporadyczne akty przemocy oraz inne działania podobnego rodzaju.
Niestabilne obszary pokonfliktowe Obszary, na których zarządzanie i bezpieczeństwo są słabe lub nie istnieją, takie jak państwa upadłe, oraz na których odnotowuje się powszechne i regularne przypadki naruszeń prawa międzynarodowego, w tym naruszenia praw człowieka.	<i>Niestabilne obszary pokonfliktowe</i> to obszary, w których dochodzi do zaprzestania aktywnych wrogich działań i które znajdują się w sytuacji <i>niestabilności</i> ci, co oznacza, że region lub państwo ma <i>słabą zdolność do wykonywania podstawowych funkcji w zakresie sprawowania rządów</i> i nie posiada zdolności rozwijania wzajemnie konstruktywnych stosunków w ramach społeczeństwa w związku z wcześniej trwającym konfliktem. Obszary te są bardziej narażone na wstrząsy wewnętrzne lub zewnętrzne, takie jak kryzysy gospodarcze czy klęski żywiołowe. W takich przypadkach, tak jak w przypadkach ujętych w kolejnym akapicie definicji (tj. obszarach o słabym lub nieistniejącym zarządzaniu i bezpieczeństwie), podmioty gospodarcze muszą ustalić, czy istnieje <i>albo</i> słabość instytucjonalna, <i>albo</i> brak zarządzania, <i>oraz</i> powszechne i systematyczne naruszanie prawa międzynarodowego i łamanie praw człowieka, aby stwierdzić, że dany obszar jest obszarem dotkniętym konfliktami i obszarem wysokiego ryzyka. Co za tym idzie, stan naruszeń prawa międzynarodowego <i>sumuje się</i> z warunkami dotyczącymi niestabilnych obszarów pokonfliktowych i obszarów o słabym lub nieistniejącym zarządzaniu i bezpieczeństwie. W tym ostatnim przypadku brak formalnej procedury wydawania zezwoleń na wydobycie stanowiłby na przykład dowód na brak zarządzania.

Główny element definicji	Objaśnienie
Państwa upadłe	„Państwo upadłe” stanowi ilustrację sytuacji ekstremalnej słabości instytucjonalnej. Państwo upadłe oznacza zapadnięcie się struktur władzy i zarządzania, załamanie systemu prawa i porządku oraz brak instytucji zdolnych do reprezentowania państwa.

4. INFORMACJE ZE ŹRÓDEŁ JAWNYCH SŁUŻĄCE IDENTYFIKACJI OBSZARÓW DOTKNIĘTYCH KONFLIKTEM I OBSZARÓW WYSOKIEGO RYZYKA

Niniejsza sekcja zawiera orientacyjny, niewyczerpujący wykaz istotnych informacji ze źródeł jawnych, które mają pomóc przedsiębiorstwom w identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka. Znając kontekst krajowy i regionalny, a także potencjalne ryzyko związane z obszarami, na których prowadzą działalność lub z których pozyskują produkty, przedsiębiorstwa będą w stanie lepiej dostosować swoje działania w zakresie należytej staranności. Takie bardziej ogólne informacje dotyczące poszczególnych państw mogą również być przydatne przy ocenie wiarygodności zarzutów dotyczących uchybień.

Wymienione informacje ze źródeł jawnych są pogrupowane według kluczowych elementów określonych w definicji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (por. sekcja 3):

- KONFLIKT – umożliwia ocenę, czy dany obszar znajduje się w „stanie konfliktu zbrojnego” lub czy jest „niestabilnym obszarem pokonfliktowym”,
- ZARZĄDZANIE – umożliwia ocenę zakresu, w jakim zarządzanie i bezpieczeństwo są słabe lub nie istnieją na tych obszarach,
- PRAWA CZŁOWIEKA – umożliwia ocenę, czy na danym obszarze odnotowuje się powszechne i regularne przypadki naruszeń prawa międzynarodowego, w tym naruszenia praw człowieka ⁽¹⁾.

Ponadto wykaz zamieszczony w sekcji 4.2 zawiera dodatkowo źródła informacji na temat surowców mineralnych.

4.1. W jaki sposób najlepiej wykorzystywać źródła informacji

Wymienione źródła informacji mają charakter niekomercyjny, tj. nie wymagają uiszczania opłat abonamentowych lub jakiegokolwiek wkładu finansowego. Korzystając z tych źródeł, przedsiębiorstwa powinny zwrócić uwagę, czy informacje pochodzące z nich są aktualne. Rozporządzenie stanowi, że poza niniejszymi wytycznymi Komisja Europejska powinna korzystać z wiedzy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania orientacyjnego, niewyczerpującego, regularnie aktualizowanego wykazu obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka. Służby Komisji Europejskiej wraz z takimi zewnętrznymi ekspertami zagwarantują, w stosownych przypadkach, aktualizację wykazu źródeł informacji, aby zapewnić jego stałą wiarygodność.

Dodatkowe źródła o bardziej ogólnym charakterze (z których część nie została wprost wymieniona w poniższym wykazie), z którymi warto się zapoznać, obejmują badania geologiczne zawierające informacje na temat surowców mineralnych (Brytyjski i Amerykański Instytut Geologiczny), System informacji o surowcach Komisji Europejskiej, strony internetowe wiodących organizacji zajmujących się tą kwestią, np. sprawozdania na temat państw Departamentu Stanu USA (Zarządzanie i prawa człowieka), sprawozdania publikowane przez różne agencje ONZ (w tym Radę Praw Człowieka, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Praw Człowieka, Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci UNICEF, Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, Międzynarodową Organizację Pracy i Międzynarodową Organizację ds. Migracji) oraz inne istotne organizacje społeczeństwa obywatelskiego, na przykład Amnesty International, Global Witness, Human Rights Watch oraz IMPACT (wcześniej Partnerstwo Afryka – Kanada). W celu uzyskania bardziej ogólnych, opartych na wiadomościach informacji, można również zapoznać się ze stronami internetowymi innych organizacji, takich jak Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, i innymi źródłami informacji, np. wskaźnikami Natural Resource Governance Index, Global Peace Index itp.

Przydatne byłoby również zapoznanie się ze źródłami krajowymi lub regionalnymi. Mimo że czasami trudniej jest uzyskać do nich dostęp, krajowe/regionalne źródła pozwalają na bardziej dogłębny przegląd sytuacji na konkretnym obszarze w porównaniu ze zbiorczymi informacjami dotyczącymi całych państw.

Przedsiębiorstwa zapoznające się z tymi źródłami mogą postępować w następujący sposób:

1. Na podstawie informacji o łańcuchu dostaw przechowywanych w swoim systemie zarządzania (krok 1 pięciostopniowych ram, por. sekcja 2), przedsiębiorstwa powinny w pierwszej kolejności określić swoje obszary geograficzne pozyskiwania, obsługi i transportu minerałów oraz handlu nimi w celu zrozumienia kontekstu, w jakim prowadzone są działania górnicze i handlowe, oraz określenia związanych z tym rodzajów ryzyka.

⁽¹⁾ Definicja praw człowieka znajduje się w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności; https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_POL.pdf.

2. W tym celu przedsiębiorstwa mogą korzystać ze źródeł jawnych (tj. źródeł analitycznych, map/tabel i wiadomości) wymienionych poniżej, obejmujących trzy kluczowe elementy definicji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (tj. konflikt, zarządzanie i prawa człowieka), aby zrozumieć kontekst polityczny i w zakresie bezpieczeństwa oraz określić i ocenić potencjalne ryzyko wystąpienia niekorzystnych skutków łańcucha dostaw w stosunku do ich polityki w zakresie łańcucha dostaw, która musi być zgodna z załącznikiem II do wytycznych OECD oraz systemem sygnałów ostrzegawczych określonych w dodatkach do nich.
3. W przypadku gdy wymienione poniżej źródła zawierają sprzeczne lub niejednoznaczne informacje, przed zrezygnowaniem ze stosowania procedur należytej staranności na danym obszarze przedsiębiorstwa powinny zachować ostrożność. Należy ponownie podkreślić, że odpowiedzialność za należytą staranność jest powiązana z identyfikowaniem rzeczywistego lub potencjalnego ryzyka oraz przeciwdziałaniem mu w celu zapobiegania niekorzystnym skutkom działań lub ich zmniejszania, w szczególności w zakresie pozyskiwania surowców, handlu i stosunków handlowych, a także w związku z innymi okolicznościami związanymi z działalnością przedsiębiorstw, a nie tylko z państwem lub obszarem, z którego pochodzi minerał.
4. Źródła wymienione poniżej są aktualizowane z różną częstotliwością i chociaż są istotne, mogą nie być zawsze w pełni dokładne. Należy je zatem stosować łącznie i, w stosownych przypadkach, wraz z dodatkowymi źródłami uzupełniającymi. Gdy dostępny będzie wspomniany wyżej orientacyjny, niewyczerpujący, regularnie aktualizowany wykaz obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka przygotowany przez ekspertów zewnętrznych, będzie on stanowił dodatkowe źródło informacji.

4.2. Wykaz jawnych źródeł informacji

Kwestia do oceny	Zasięg	Źródła otwarte	Zawartość źródeł
KONFLIKT	Globalny	Źródła analityczne	
		Heidelberg Conflict Barometer http://www.hiik.de/?lang=en/	Analiza ostatnich globalnych konfliktów w formie tekstów i grafiki; odrębne rozdziały dotyczące regionów i poszczególnych państw.
		Geneva Academy Rule of Law in Armed Conflicts http://www.rulac.org/	Baza danych i analiza dotyczące wdrażania prawa międzynarodowego w konfliktach zbrojnych na całym świecie (zasięg globalny i krótkie podsumowania).
		Assessment Capacities Project – Global Emergency Overview https://www.acaps.org/countries/	Mapa świata i analiza dotycząca poszczególnych krajów zawierająca przegląd i analizę państw pod kątem „sytuacji potencjalnie niebezpiecznej”, „kryzysu humanitarnego” i „poważnego kryzysu humanitarnego”.
		Mapy lub tabele	
		Uppsala Conflict Data Programme – Georeferenced Event Dataset http://www.ucdp.uu.se/ged/	Interaktywna mapa wydarzeń związanych ze zorganizowaną przemocą w oparciu o aktualne źródła; w tym ofiary śmiertelne, rodzaj przemocy (związana z konkretnym państwem, bez związku z przynależnością państwową, jednostronna), użytkownik może zbliżyć widok mapy tak, by było widać pojedyncze zdarzenie.
		CrisisWatch http://www.crisisgroup.org	Aktualna sytuacja w przypadku najbardziej znaczących globalnych konfliktów/potencjalnych konfliktów; interaktywna mapa i baza danych umożliwiające ocenę sytuacji w wybranych sprawach dotyczących poszczególnych państw w latach 2003–2018.
Global Peace Index (Globalny indeks pokoju) http://www.visionofhumanity.org	Interaktywna mapa mierząca pokój na świecie przy wykorzystaniu wskaźników ilościowych i jakościowych (oficerowie służb bezpieczeństwa i policja, niestabilność polityczna, konflikt zorganizowany, personel wojskowy itp.).		

Kwestia do oceny	Zasięg	Źródła otwarte	Zawartość źródeł
		Główne przypadki przemocy politycznej http://www.systemicpeace.org	Mapy i tabele zawierające np. przypadki konfliktów zbrojnych (w tym liczbę ofiar) w świecie, w latach 1946–2017.
	Regionalny	Armed Conflict Location and Event Data http://www.acleddata.com/	Sprawozdania i analiza trendów w konfliktach, w tym comiesięczne aktualizacje dotyczące aktów przemocy politycznej w Afryce, na Bliskim Wschodzie i w Azji, w oparciu o dane w czasie rzeczywistym, oraz analiza obecnej i historycznej dynamiki w określonych państwach.
		International Peace Information Service – mapowanie konfliktów http://ipisresearch.be/	Mapy Demokratycznej Republiki Konga (konflikty/minerały pochodzące z obszarów ogarniętych konfliktami), Republiki Środkowoafrykańskiej, Sudanu i Sudanu Południowego (sporne obszary, zdarzenia, zasoby naturalne, edukacja, przemoc w ramach społeczności, wewnątrzpaństwowe i międzypaństwowe akty przemocy); zawiera analizę map.
		International Tin Association (Międzynarodowe stowarzyszenie cyny) https://www.internationaltin.org/ http://www.itsci.org/	Inicjatywa dotycząca łańcucha dostaw cyny (iTSCi) przedstawia sprawozdania z oceny sytuacji bezpieczeństwa w kopalniach znajdujących się w Rwandzie, wschodnich prowincjach Demokratycznej Republiki Konga, Burundi i Ugandzie.
		Konflikty w górnictwie w Ameryce Łacińskiej http://ejatlas.org/featured/mining-latam	Atlas sprawiedliwości dotyczący środowiska naturalnego dokumentuje i kataloguje konflikty społeczne wokół kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym, podając informacje kontekstowe.
ZARZĄDZANIE	Globalny	Worldwide Governance Indicators (Wskaźniki dobrego rządzenia na świecie) http://info.worldbank.org/governance/wgi	Zbiór zaktualizowanych zagregowanych i indywidualnych wskaźników zarządzania dla poszczególnych państw, sześciu wymiarów zarządzania; sprawozdania dotyczące poszczególnych państw zawierają podsumowania wskaźników.
		Wykaz państw niestabilnych http://ffp.statesindex.org	Wykaz koncentrujący się na wskaźnikach ryzyka, oparty na artykułach z wiadomościami i sprawozdaniach.
		Corruption Perception Index (Wskaźnik postrzegania korupcji) http://www.transparency.org/research/cpi/overview	Wskaźnik postrzegania korupcji w poszczególnych państwach.
		National Resource Governance Institute https://resourcegovernance.org/	Informacje dotyczące poszczególnych państw oraz analiza porównawcza kwestii związanych z zarządzaniem zasobami naturalnymi.
PRAWA CZŁOWIEKA	Globalny	Rezolucje Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions	Rezolucje RB ONZ stanowią przydatny coroczny opis sytuacji politycznej i w zakresie bezpieczeństwa w państwach bandyckich.
		Rada Praw Człowieka ONZ http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/Pages/AboutCouncil.aspx	Powszechnie okresowe przeglądy.
		Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka http://www.ohchr.org/EN/pages/home.aspx	Informacje na temat kwestii związanych z prawami człowieka w poszczególnych państwach.

Kwestia do oceny	Zasięg	Źródła otwarte	Zawartość źródeł
		Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju – Międzynarodowe wskaźniki rozwoju społecznego – Profile państw http://hdr.undp.org/en/countries	Roczne sprawozdania na temat praktyk dotyczących praw człowieka w poszczególnych państwach, zasięg globalny.
		Amnesty International https://www.amnesty.org/en/countries/	
		Global Witness https://www.globalwitness.org/en-gb/	
		Human Rights Watch https://www.hrw.org/	
		Mines and Communities http://www.minesandcommunities.org/	Aktualności i analizy dotyczące globalnego wydobycia i jego skutków; sklasyfikowane według tematu, kraju, przedsiębiorstwa i minerałów.
SUROWCE MINERALNE I PRODUKCJA	Globalny	Brytyjski Instytut Geologiczny https://www.bgs.ac.uk/mineralsuk/statistics/worldStatistics.html	Sprawozdania krajowe poświęcone międzynarodowym statystykom i informacjom dotyczącym minerałów.
		Amerykański Instytut Geologiczny http://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/country/	Sprawozdania krajowe poświęcone międzynarodowym statystykom i informacjom dotyczącym minerałów.
		Unijny system informacji o surowcach http://rmis.jrc.ec.europa.eu/	Informacje na temat produkcji, przepływów handlowych oraz polityki dotyczącej surowców.

Oprócz wspomnianych wyżej jawnych źródeł informacji, oczekuje się, że OECD przedstawi dodatkowe informacje istotne dla identyfikacji obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (<http://www.oecd.org/corporate/mne/mining.htm>). Zagrożenia związane z kryzysami humanitarnymi i klęskami żywiołowymi mogą również nieść za sobą informacje kontekstowe i zwracać uwagę na obszary, w których mogą rodzić się konflikty zbrojne. W tym kontekście użytecznym źródłem jest INFORM (wspólny projekt Stałego Komitetu Międzyinstytucjonalnego i Komisji Europejskiej; <http://www.inform-index.org>). Innym przydatnym narzędziem w tym zakresie jest Global Conflict Risk index (Globalny wskaźnik ryzyka konfliktu) (otwarta baza danych, której celem jest wsparcie procesu podejmowania decyzji dotyczących długoterminowego ryzyka wystąpienia konfliktu, opracowana przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej; <http://conflictrisk.jrc.ec.europa.eu/>).

Ponadto Komisja Europejska udostępni wsparcie dla MŚP w ich wysiłkach na rzecz wdrożenia i realizacji polityki w zakresie odpowiedzialnego pozyskiwania minerałów w ramach programu COSME, który prawdopodobnie będzie częściowo związany z identyfikacją obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/821.

5. OCENA RYZYKA ŁAŃCUCHÓW DOSTAW MINERAŁÓW – SYGNAŁY OSTRZEGAWCZE ZWIĘKSZAJĄCE NALEŻYTA STARANNOŚĆ

5.1. Wprowadzenie do sygnałów ostrzegawczych i uwagi ogólne

Proces należytej staranności określony w rozporządzeniu i wytycznych OECD dotyczących należytej staranności *nie ogranicza się do identyfikacji i zmniejszania ryzyka związanego z pochodzeniem i transportem minerałów na obszarach dotkniętych konfliktami i obszarach wysokiego ryzyka. W rzeczywistości przedsiębiorstwa mają uwzględniać i przedstawiać informacje na temat zagrożeń zgodnie z wytycznymi OECD dotyczącymi należytej staranności w odniesieniu do handlu minerałami, ich przetwórstwa i wywozu w łańcuchu dostaw wyższego szczebla oraz nadzwyczajnych okoliczności.*

W tym celu dodatki do wytycznych OECD dotyczących należytej staranności zawierają wykaz tzw. sytuacji sygnału ostrzegawczego, które powodują konieczność zachowania wzmożonej należytej staranności, w tym gromadzenia dodatkowych informacji w ramach systemu zarządzania przedsiębiorstwem, w szczególności w następujących sytuacjach:

A. Miejsca pochodzenia i tranzytu minerałów oznaczone sygnałami ostrzegawczymi

- Gdy minerały pochodzą z obszarów dotkniętych konfliktami lub obszarów wysokiego ryzyka lub były transportowane przez takie obszary.
- Gdy minerały rzekomo pochodzą z państwa, o którym wiadomo lub co do którego istnieją uzasadnione podejrzenia, że przez jego terytorium są przewożone tranzytem minerały z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka.
- Gdy minerały rzekomo pochodzą z państwa, które posiada ograniczone znane zasoby surowców mineralnych lub zapasy, prawdopodobne zasoby lub oczekiwane poziomy wydobycia danego minerału (tj. deklarowane wolumeny minerałów z tego państwa nie odpowiadają jego znanym zasobom surowców mineralnych lub oczekiwanym poziomom wydobycia).

We wszystkich takich sygnałach ostrzegawczych uzależnionych od miejsca pochodzenia, w szczególności w sytuacjach, gdy rządy w takich miejscach są słabe lub nie istnieją, ryzyko wzrasta, gdy przepisy mające na celu zwalczanie prania pieniędzy, przepisy antykorupcyjne, kontrole celne i inne istotne przepisy dotyczące nadzoru państwowego są słabo egzekwowane, gdy funkcjonują nieformalne systemy bankowe i gdy powszechnie wykorzystuje się gotówkę.

B. Sygnały ostrzegawcze dotyczące dostawców

- Gdy dostawcy przedsiębiorstwa lub inne znane przedsiębiorstwa działające na wyższym szczeblu łańcucha dostaw prowadzą działalność w jednym z wyżej wymienionych miejsc pochodzenia i tranzytu minerałów oznaczonych sygnałami ostrzegawczymi lub mają udziałowców lub inne powiązania w przedsiębiorstwach, które dostarczają minerały z jednego z wyżej wymienionych miejsc pochodzenia lub tranzytu minerałów oznaczonych sygnałami ostrzegawczymi.
- Gdy wiadomo, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy dostawcy przedsiębiorstwa lub inne znane przedsiębiorstwa działające na wyższym szczeblu łańcucha dostaw pozyskiwali minerały z miejsca pochodzenia i tranzytu minerałów oznaczonego sygnałem ostrzegawczym.
- W przypadku złota: gdy złoto rzekomo pochodzi z recyklingu/złomu lub źródeł mieszanych i zostało poddane rafinacji w państwie, o którym wiadomo lub co do którego istnieją uzasadnione podejrzenia, że przez jego terytorium jest przewożone tranzytem złoto z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka.

C. Okoliczności związane z sygnałami ostrzegawczymi

- Gdy nieprawidłowości lub nadzwyczajne okoliczności identyfikuje się za pomocą informacji zebranych przez system zarządzania przedsiębiorstwa, które wywołują uzasadnione podejrzenia, że minerały mogą się przyczyniać do konfliktu lub poważnych nadużyć związanych z ich wydobyciem, transportem lub handlem nimi.

5.2. Identyfikowanie poszczególnych sygnałów ostrzegawczych i zapewnianie odpowiedniej należytej staranności

Po zidentyfikowaniu sygnałów ostrzegawczych, określonych w sekcji 5.1, w ramach przeprowadzonej przez przedsiębiorstwo oceny ryzyka, przedsiębiorstwa powinny wykonać szczegółową analizę kontekstu wszystkich stwierdzonych sygnałów ostrzegawczych, gromadząc dodatkowe informacje w ramach swojego systemu zarządzania i zapewniając należyte uwzględnienie związanego z nimi ryzyka.

Jak podkreślono w wytycznych OECD dotyczących należytej staranności, należyta staranność jest podejściem opartym na analizie ryzyka i progresywnym, w ramach którego przedsiębiorstwa muszą wdrożyć odpowiednie systemy i procesy zarządzania, określać okoliczności faktyczne w całym łańcuchu dostaw oraz identyfikować rodzaje ryzyka, które mogą zobligować je do dochowania dodatkowej należytej staranności.

Poniższe wytyczne powinny pomóc przedsiębiorstwom w uzyskaniu odpowiednich informacji dotyczących sytuacji powodujących pojawienie się sygnałów ostrzegawczych i dostosowaniu ich poziomu należytej staranności. Należy zauważyć, że podane źródła informacji są aktualizowane z różną częstotliwością i chociaż są istotne, mogą nie być zawsze w pełni dokładne. Należy je zatem stosować łącznie i, w stosownych przypadkach, wraz z dodatkowymi źródłami uzupełniającymi.

A. Miejsca pochodzenia i tranzytu minerałów oznaczone sygnałami ostrzegawczymi

- Sygnał ostrzegawczy: Minerały pochodzące z obszarów dotkniętych konfliktami lub obszarów wysokiego ryzyka lub transportowane przez takie obszary

Dodatkowa należyta staranność jest konieczna, gdy minerały pochodzą z obszarów dotkniętych konfliktami lub obszarów wysokiego ryzyka lub były transportowane przez takie obszary. Identyfikacja takich obszarów została omówiona w sekcji 4 niniejszych wytycznych.

- Sygnał ostrzegawczy: Minerały rzekomo pochodzą z państwa, o którym wiadomo lub co do którego istnieją uzasadnione podejrzenia, że przez jego terytorium są przewożone tranzytem minerały z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka.

Przedsiębiorstwa powinny ocenić stopień, w jakim mają zastosowanie poniższe kwestie:

- Należy przeanalizować *Zarządzanie i inne kwestie dotyczące danego państwa* w celu określenia, w jakim stopniu państwa lub obszary kontrolują swoje granice i dysponują odpowiednimi wewnętrznymi mechanizmami egzekwowania prawa, tak by zapewnić wiarygodną i udokumentowaną identyfikowalność handlu minerałami i przeciwdziałać w ten sposób zagrożeniom związanym z tranzytem w przypadku słabego zarządzania.

Wskaźniki	Źródła informacji ⁽¹⁾
— Zgłoszone państwo pochodzenia posiada nie-szczelne granice lub słabo egzekwuje przepisy celne w odniesieniu do towarów.	— Rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ (por. sekcja 4) — Informacje przekazywane przez ambasady lokalne, delegatury UE lub inne delegatury
— Przepisy antykorupcyjne są słabo egzekwowane oraz istnieją zgłoszone przypadki korupcji w górnictwie i handlu.	— Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) http://www.fatf-gafi.org/countries/
— Brak jest przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i nadzoru bankowego lub jest ich za mało, ewentualnie są one egzekwowane w niewystarczającym stopniu.	— Corruption Perception Index by Transparency International (Wskaźnik postrzegania korupcji) http://www.transparency.org/research/cpi/overview
— Gospodarki oparte są głównie na obrocie gotówkowym, w szczególności w dziedzinie handlu minerałami.	— Worldwide Governance Indicator by the World Bank (Wskaźniki dobrego rządzenia na świecie Banku Światowego) http://info.worldbank.org/governance/wgi — Sprawozdania Global Financial Integrity http://www.gfintegrity.org/ — Por. sekcja 4 „Zarządzanie” niniejszych wytycznych

- *Bezpośrednia bliskość, kwestie regionalne i historyczne*: ten punkt dostarcza informacji na temat prawdopodobieństwa dostarczenia nieprawdziwych informacji dotyczących pochodzenia minerałów w wyniku ich przemytu z państw sąsiadujących, państw mających więzi historyczne lub państw, w których istnieją zachęty podatkowe.

Wskaźniki	Źródła informacji
— Zgłoszone państwo pochodzenia bezpośrednio graniczy z obszarami, na których nielegalne uzbrojone ugrupowania, siły bezpieczeństwa publicznego lub organizacje przestępcze są zaangażowane w produkcję minerałów i handel minerałami.	— Rezolucje Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych — Ambasady lokalne, delegatury UE — Por. sekcja 4 „Konflikt” niniejszych wytycznych
— Zgłoszone państwo pochodzenia ma powiązania gospodarcze z obszarami objętymi konfliktami i obszarami wysokiego ryzyka oraz związanym z nimi nielegalnym handlem minerałami.	
— Polityka podatkowa państwa pochodzenia prowadzi do powstania zachęt do przemytu minerałów do państw tranzytu, w których wywóz materiałów nie jest opodatkowany lub jest opodatkowany według znacznie niższych stawek.	— Baza danych OECD dotycząca ograniczeń w wywozie surowców http://www.oecd.org/tad/benefitlib/export-restrictions-raw-materials.htm

- *Sygnal ostrzegawczy: Minerały rzekomo pochodzące z państwa o ograniczonych zasobach/zapasach lub oczekiwanych poziomach produkcji*

Poniższa lista kontrolna zawiera wykaz zagadnień specyficznych dla minerałów i łańcucha dostaw. W ramach dochowania należytej staranności przedsiębiorstwa powinny w szczególności sprawdzać, czy rzekomy kraj pochodzenia rzeczywiście posiada znane zasoby geologiczne lub oczekiwane poziomy produkcji przedmiotowego minerału. Podobnie, przedsiębiorstwa powinny racjonalnie ocenić, czy zgłoszone pochodzenie jest uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia, np. uwzględnić faktyczną obecność bliskich i atrakcyjnych rynków.

⁽¹⁾ Informacje powinny być regularnie aktualizowane, w razie potrzeby.

Wskaźniki	Źródła informacji
— Zgłoszone państwo pochodzenia posiada ograniczone znane zasoby lub zapasy minerałów, prawdopodobne zasoby lub oczekiwane poziomy produkcji minerałów, a także nie występują w nim minerały o szczególnych właściwościach. — Zgłoszone państwo pochodzenia posiada duży nieformalny lub rzemieślniczy i działający na małą skalę sektor górnictwa, w którym to przypadku powiązane ryzyko jest zazwyczaj wyższe.	— Brytyjski Instytut Geologiczny (BGS): https://www.bgs.ac.uk/mineralsuk/statistics/worldStatistics.html — Amerykański Instytut Geologiczny (USGS): http://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/country/ — Państwowe instytuty geologiczne w państwach członkowskich UE — Instytut geologiczny domniemanego państwa pochodzenia

B. Sygnały ostrzegawcze dotyczące dostawców

- *Sygnał ostrzegawczy: W przypadku gdy dostawcy przedsiębiorstwa lub inne znane przedsiębiorstwa działające na wyższym szczeblu łańcucha dostaw prowadzą działalność w jednym z wyżej wymienionych miejsc pochodzenia minerałów i ich tranzytu, oznaczonym sygnałem ostrzegawczym, lub mają udziałowców lub inne powiązania w przedsiębiorstwach, które dostarczają minerały z jednego z wyżej wymienionych miejsc pochodzenia lub tranzytu minerałów oznaczonych sygnałami ostrzegawczymi oraz gdy wiadomo, że dostawcy przedsiębiorstwa lub inne znane przedsiębiorstwa działające na wyższym szczeblu łańcucha dostaw pozyskiwali minerały z miejsc pochodzenia lub tranzytu minerałów oznaczonych sygnałami ostrzegawczymi w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy.*

Takie informacje dotyczące konkretnego dostawcy powinny wynikać głównie z danych zgromadzonych przez przedsiębiorstwa dzięki wdrożeniu przez nie systemu należytej staranności. Po udostępnieniu danych dostawcy przedsiębiorstwa lub innego znanego przedsiębiorstwa działającego na wyższym szczeblu łańcucha dostaw, przedsiębiorstwa powinny dążyć do zweryfikowania, czy dostawca działa w miejscu oznaczonym sygnałem ostrzegawczym:

- przeglądając strony internetowe w celu uzyskania ogólnych informacji na temat tego dostawcy/przedsiębiorstwa działającego na wyższym szczeblu łańcucha dostaw, w tym sprawozdań opracowanych przez rządy i organizacje międzynarodowe (w szczególności sprawozdań grup ekspertów ONZ) oraz w szerszym zakresie sprawozdań międzynarodowych i lokalnych mediów oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego,
- sprawdzając strony internetowe przedsiębiorstw i wszelkie dostępne sprawozdania dotyczące należytej staranności (na przykład składane amerykańskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd),
- sprawdzając wykazy hut/rafinerii w istniejących systemach należytej staranności; oraz, po udostępnieniu, przygotowany przez Komisję Europejską wykaz odpowiedzialnych hut i rafinerii na świecie,
- przeglądając krajowy rejestr handlowy, który może dostarczyć wskazówek dotyczących lokalizacji siedziby głównej i ewentualnie działających jednostek zależnych.

Przedsiębiorstwa mogą również zapoznać się z rejestrami własności rzeczywistej, o ile są dostępne, a także sprawozdaniami Inicjatywy przejrzystości w branżach wydobywczych dla danego państwa (zawierającymi coraz większą ilość informacji na temat własności rzeczywistej przedsiębiorstw zaangażowanych w przemysł wydobywczy).

C. Okoliczności związane z sygnałami ostrzegawczymi

- *Sygnał ostrzegawczy: Gdy nieprawidłowości lub nadzwyczajne okoliczności identyfikuje się za pomocą informacji zebranych przez system zarządzania przedsiębiorstwa, które wywołują uzasadnione podejrzenia, że minerały mogą się przyczyniać do konfliktu lub poważnych nadużyć związanych z ich wydobyciem, transportem lub handlem nimi.*

Te informacje dotyczące konkretnych działań są uzyskane prawie całkowicie dzięki danym gromadzonym przez przedsiębiorstwa w trakcie wdrażania zasad należytej staranności.

Nieprawidłowości/nadzwyczajne okoliczności mogą przybierać różne formy. Dodatek na temat złota do wytycznych OECD dotyczących należytej staranności podaje jako przykład, że jeżeli biżuteria noszona w danym państwie jest zazwyczaj ze złota 14-karatowego (58 % złota w stopie), należy zakwestionować ofertę, która dotyczy rzekomo złota poddanego recyklingowi o zawartości złota wynoszącej 90 % w stopie.

Inne przykłady obejmują sytuację, w której dostawca surowca (np. lokalny eksporter) jest w stanie w krótkim przedziale czasu w niewytłumaczalny sposób zwiększyć ilość wywożonego materiału, a w regionie, z którego w mniemaniu europejskiego importera pozyskuje on materiał, pojawiają się informacje o częstych kradzieżach surowców mineralnych.

Inne przykłady „nadzwyczajnych okoliczności” odnoszące się w szczególności do złota (i innych metali szlachetnych) można znaleźć w pkt 111 wytycznych opartych na analizie ryzyka Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy przeznaczonych dla handlowców zajmujących się obrotem metalami i kamieniami szlachetnymi ⁽¹⁾ oraz w sprawozdaniu Financial Transaction and Reports Analysis Centre of Canada (Kanadyjskiego Centrum Analiz Operacji i Deklaracji Finansowych) dotyczącym podręcznika na temat podejścia opartego na analizie ryzyka przeznaczonego dla handlowców zajmujących się obrotem metalami i kamieniami szlachetnymi ⁽²⁾, np.:

- nieznanymi wcześniej klient zwracający się do rafinerii o przetopienie złota na sztaby,
- czystość złota, masa, pochodzenie i wartość są błędnie zaklasyfikowane na formularzach zgłoszenia celnego,
- osoby lub przedsiębiorstwa nieuprawnione zajmujące się produkcją i komercjalizacją złota,
- sztaby o właściwościach fizycznych niezgodnych z normami przemysłowymi.

⁽¹⁾ <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/RBA%20for%20Dealers%20in%20Precious%20Metal%20and%20Stones.pdf>

⁽²⁾ <http://www.fintrac-canafe.gc.ca/guidance-directives/compliance-conformite/rba/rba-dpms-eng.asp>